

Tobelija. Gracilna plesna trojica Rosana Hribar, Maša Kagao Knez in Urša Rupnik

Plesna predstava, ki premišljuje o konfliktni dimenziji med patriarhatom in matriarhatom

Urša Rupnik, Maša Kagao Knez in Rosana Hribar v Tobeliji (foto: Drago Videmšek)

Plesni teater Ljubljana je v ponedeljek, 29. maja 2017, premierno uprizoril plesno predstavo, naslovljeno **Tobelija**. V njej so nastopile tri gracilne gracie – **Maša Kagao Knez, Urša Rupnik in Rosana Hribar**. Slednja se je podpisala tudi pod dinamično, povedno koreografijo in izbor glasbe, ki je vsebovala različne ritme, predvsem špansko obarvane. Gib in celosten estetsko dovršen performans so ustvarjale skupaj, kar je bilo videti v končnem 'izdelku', saj so delovale zelo enotno, sinhrono in duševno povezano. Za režijo, koncept in scenografijo je 'poskrbel' performer, publicist in režiser **Nick Upper** (pseudonim **Nika Goršiča**, op. u.).

Umetnice in režiser so v umetnosti na tenkočuten način odkrivali tančice starodavnega balkanskega običaja tobelij – žensk,

ki v patriarchalni družbi prevzamejo moško identiteto ali – bolje – moško tradicionalno vlogo.

...

Kdo je moški **in** kdo je ženska, je v strogo pojmovanem (zahodnem) patriarchatu osmišljenje skozi prizmo binarizma. Binarizem ali tisto, kar ni moško, je žensko, **in** tisto, kar ni žensko, je moško, skozi ustvarjen panoptikum preizpršujejo tri zrele akterke, tri zrele, izkušene umetnice, ki so razvile sebi lasten, unikaten gibalni jezik. Vsaka s svojo osebnostjo je upodabljala svojo ženstvenost, hkrati pa jo skušala osmisliti s pomočjo omenjenega starodavnega običaja. Predstavljale so fuzijo čustev – žalost, jezo, strast, veselje, moč, ujetost v binarno opozicijo – vse skupaj pa skušale zapečatiti z gibalnim jezikom ali – bolje – posredovati z gibalnim, plesnim jezikom. Skozi njihovo plesno telo se je manifestirala ideja patriarchata oziroma so to inteligenčno upodobile; patriarchalno idejo papozneje zamenja matriarhat – sicer glede na raziskovanje zgodovinskoosti spola ali arheologijo spola naj bi bila prvotna družbena ureditev matriarhat. Slednjega so utelesile proti koncu predstave zelo suvereno, močno, odločno **in** emancipirano.

...

V omenjeni gracilni, 'boginjašti' trojici, osvetljeni s svetlobnimi snopi (za oblikovanje luči je poskrbel **Aljaž Zaletel**), je s svojim fatalizmom, mističnostjo izstopala **Rosana Hribar**. Njene čudovite plesne dolžine so z neverjetnim občutkom 'sestavljalje', ustvarjale krasne estetske gibalne elemente. Ima neposreden pogled v občinstvo, je drzna, je unikatna – če pravimo, da je **plesna** umetnost odrsko izmazljiva, minljiva, njen estetski gib, njena suverena duša vsekakor ostajata zapečatena v možganskih celicah gledalca ali gledalke.

...

Prav tako je s suverenim nastopom, samozavestno držo nastopila **Urša Rupnik** – delovala je kot levinja, ki čustveno prebuja svojo nežno, ženstveno plat. Vse pore prostora, ki je deloval kot črna škatla, kot ideološko prazen prostor, je s svojo energetsko podobo zapolnila odlična **Maša Kagad Knez**. Ta je z izzivalno mističnostjo preudarno **in** sofisticirano (s kančkom neustrašnosti) izvajala plesne gibe, ki nikogar niso pustili ravnodušnega. Generalno telesno gledano je bil poudarek sprva predvsem na statiki, na zgornjem delu telesa, kar je narekovala tudi izbira kostuma, saj so bile oblečene v poročno, 'tortasto' obleko. Izbira obleke je odlično umestila dogajanje v patriarhalni režim, saj je poroka (s tem tudi poročna obleka) skozi prizmo feministične teorije (lahko) pojmovana kot obred žrtvovanja, ko ženska postane 'njegova'. Poudarek na zgornjem delu, predvsem na tenkočutnem gibanju rok, je dal piko na i ženski ženstvenosti, pa tudi nedosegljivi fatalnosti. Pozneje, ko so poročno kreacijo zamenjale za črna zapeljiva, drzna oblačila (kostume je izdelala **Katarina Škaper**, op. u.), so se njihova gibalna, gibajoča se telesa podala v prostor. Sama zgodba, fuzija čustev, menjavanje oblačil je plesu, plesni predstavi dalo občutek dinamičnosti, fluidnosti, predvsem pa moč, ki je ni mogoče opisati z besedami.

...

(foto: Nada Žgank)

Vsekakor je plesno delo odlično zaobjelo ne samo stari običaj, temveč tudi duh časa. Duh časa, ko ženske (priporjene!) pravice spet postajajo stvar (nereflektirane, banalne) debate **in** ko se pozablja slavni citat filozofinje **Simone de Beauvoir**: "Ženska se ne rodi, ampak to postane!" Sicer pa dà, patriarchat je nastajal izjemno dolgo, zato je potrebno prav toliko časa ali več, da se ga odpravi. Korak za korakom, zavedanje za zavedanjem ...